24.11.2026

Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle

Korjausvaatimuksen esittäjä

Keski-Suomen hyvinvointialue (3221318-3)
Vehkakatu 1
40720 Jyväskylä
kirjaamo@hyvaks.fi

Yhteyshenkilö: vs. konsernipalveluiden toimialajohtaja, hallinto- ja lakiasiainjohtaja
Johanna Aalto, johanna.aalto@hyvaks.fi

Korjausvaatimus

Keski-Suomen hyvinvointialue vaatii THL:ää korjaamaan vuosien 2023–2026 valtionrahoituksen laskennassa käytetyt virheelliset tai puutteelliset rekisteri-, tilasto- ja laskentatiedot asianmukaisesti toimitettuja ja oikeiksi todennettuja tietoja vastaaviksi. THL:n tulee lakisääteisiä tehtäviä hoitaessaan varmistaa, että rekisteritiedot ja niistä annettavat tiedot ovat oikein, koska ne muodostavat korjauspyynnön esittäjälle oikeuksia ja velvollisuuksia.

Perustelut

Keskeiset oikeusohjeet

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain (668/2008) 2 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan THL:n tehtävänä on ylläpitää alan tiedostoja ja rekistereitä sekä huolehtia tehtäväalueensa tietoperustasta ja sen hyödyntämisestä. Lain 5 § antaa THL:lle säädetyin edellytyksin oikeuden saada ja käsitellä tehtäviensä kannalta välttämättömiä sosiaali- ja terveydenhuollon tietoja. Lain 5 c §:ssä säädetään tiedonantovelvollisuudesta ja THL:n päätöksistä, jotka koskevat tiedonkeruita, määräaikoja, menettelytapoja ja palautetietoja.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain 2 §:n 1 momentin 4 c kohdan mukaan THL toimii lisäksi tilastolain (280/2004) 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuna tilastoviranomaisena. Tilastolain 11 §:n 1 momentin mukaan tilastojen on oltava mahdollisimman luotettavia ja niiden on annettava oikea kuva yhteiskuntaoloista ja niiden kehityksestä.

Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019, *tiedonhallintalaki*) 15 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdan mukaan viranomaisen on tarpeellisin tietoturvallisuustoimenpitein varmistettava tietoaineistojen alkuperäisyys, ajantasaisuus ja virheettömyys sekä niiden saatavuus ja käyttökelpoisuus.

24.11.2026

Yleisen tietosuoja-asetuksen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta) 5 artiklan 1 kohdan mukaan henkilötietojen suhteen on noudatettava muun ohella seuraavia vaatimuksia: d) henkilötietojen on oltava täsmällisiä ja tarvittaessa päivitettyjä; on toteutettava kaikki mahdolliset kohtuulliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että käsittelyn tarkoituksiin nähden epätarkat ja virheelliset henkilötiedot poistetaan tai oikaistaan viipymättä (”täsmällisyys”).

Yleisen tietosuoja-asetuksen 25 artiklan 1 kohdan mukaan ottaen huomioon uusimman tekniikan ja toteuttamiskustannukset sekä käsittelyn luonteen, laajuuden, asiayhteyden ja tarkoitukset sekä käsittelyn aiheuttamat todennäköisyydeltään ja vakavuudeltaan vaihtelevat riskit luonnollisten henkilöiden oikeuksille ja vapauksille rekisterinpitäjän on käsittelytapojen määrittämisen ja itse käsittelyn yhteydessä toteutettava tehokkaasti tietosuojaperiaatteiden, kuten tietojen minimoinnin, täytäntöönpanoa varten asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, kuten tietojen pseudonymisointi ja tarvittavat suojatoimet, jotta ne saataisiin sisällytettyä käsittelyn osaksi ja jotta käsittely vastaisi tämän asetuksen vaatimuksia ja rekisteröityjen oikeuksia suojattaisiin. Saman artiklan 2 kohdan mukaan rekisterinpitäjän on toteutettava asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, joilla varmistetaan, että oletusarvoisesti käsitellään vain käsittelyn kunkin erityisen tarkoituksen kannalta tarpeellisia henkilötietoja. Tämä velvollisuus koskee kerättyjen henkilötietojen määriä, käsittelyn laajuutta, säilytysaikaa ja saatavilla oloa.

THL:lle toimitettujen tietojen tarkastusmahdollisuus on ollut puutteellinen

THL:n Hilmo-tiedonkeruun ohjeistuksen mukaan hoitoilmoitukset kerätään terveydenhuollon hoitoilmoitusrekisteriin (Terveyshilmo), perusterveydenhuollon avohoidon rekisteriin (Avohilmo) ja sosiaalihuollon hoitoilmoitusrekisteriin (Sosiaalihilmo). Tiedot toimitetaan palvelunjärjestäjiltä ja -tuottajilta.

Keski-Suomen hyvinvointialue ei ole saanut käytettyjä tietoja missään vaiheessa tarkastettavaksi, ja siten sen ei ole ollut mahdollista korjata niitä aiemmin. Siihen, että korjausmahdollisuutta ei ole ollut, on kiinnitetty huomiota myös rahoitusasiassa tehdyssä valtiovarainministeriön selvityksessä.[1] Selvityksessä todetaan, että usealla julkisella palvelunantajalla ei ole ollut näkymää hoitoilmoituksille poimittuihin tietoihin eikä systemaattista mahdollisuutta tarkastaa tietojen oikeellisuutta ja laatua.

[1] Tomi Voutilainen – Ulla-Mari Kinnunen, Diagnoositietojen kirjaaminen ja kerääminen osana julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitusmallin tietopohjaa. Valtiovarainministeriön julkaisuja 2026:9.

24.11.2026

Selvityksen johtopäätöksissä ehdotetaan tämän vuoksi, että julkisille palvelunantajille mahdollistetaan pääsy THL:n hoitoilmoitusrekistereihin niiden itse ilmoittamien tietojen osalta tietosisältöjen tarkastamista varten tai luodaan muu menettely, jolla potilastietojärjestelmistä lähetetyt tiedot voidaan saada tarkastettaviksi. Keski-Suomen hyvinvointialueella ei ole ollut riittävää mahdollisuutta havaita kaikkia tiedonsiirtoketjun puutteita tähän päivän saakka. Toisin sanoen vaikka hyvinvointialue on palvelunantajana vastannut tiedon oikeellisuudesta, sillä ei ole ollut näkyvyyttä siihen, mitä tietoja sen järjestelmästä tosiasiassa on muodostunut ja päätynyt THL:lle.

Yksityisen terveydenhuollon diagnoosien merkitys laskenta-aineistossa

Hallituksen esityksessä HE 56/2026 vp todetaan, että THL:n aineistojen tietopohjaan on sisältynyt kasvavassa määrin myös muissa kuin hyvinvointialueiden järjestämisvastuulla olevissa palveluissa kirjattuja diagnooseja. Esityksen mukaan voimassa olevan hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021) mukaisen tarvemallin tietopohjaan on vuodesta 2021 lukien sisältynyt diagnooseja, jotka on kirjattu muissa kuin hyvinvointialueiden järjestämisvastuulla olevissa palveluissa.[2] Yksityisesti järjestettyjen ja rahoitettujen palvelujen diagnoositietojen huomioon ottamisella tarvemallissa on ollut huomattava vaikutus aluekohtaiseen palvelutarvelaskennan tietopohjaan ja siitä muodostettuihin tilasto- ja laskentatietoihin: Keski-Suomen hyvinvointialueen osalta yksityisen terveydenhuollon diagnoosien vaikutukseksi on hallituksen esityksessä arvioitu vuoden 2027 rahoituksen tasolla ja vuoden 2024 tiedoilla laskettuna −9 572 075 euroa. Keski-Suomen hyvinvointialueen korjausvaatimus koskee siten myös sen selvittämistä, missä määrin hyvinvointialueen järjestämis- ja rahoitusvastuun ulkopuolisissa yksityisissä palveluissa kirjattuja diagnooseja on sisällytetty palvelutarvelaskennassa käytettyyn tietopohjaan ja niistä johdettuihin laskentatietoihin.

Virheelliset ja puutteelliset rekisteritiedot on korjattava myös jälkikäteen

Keski-Suomen hyvinvointialue on toimittanut Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle tietoja, joita se ei ole kuitenkaan korjannut siten, että hyvinvointialueen rahoituksen määräytymisessä olisi käytetty oikeita tietoja.

THL on Keski-Suomen hyvinvointialueen vuosien 2023 ja 2024 rahoitusta koskevassa asiassa antamassaan lausunnossa todennut, että jos hoitoilmoitusrekisteriin toimitetuissa tiedoissa havaitaan määräajan jälkeen virheitä tai puutteita, virheet

[2] HE 56/2026 vp, erityisesti jaksot 2.1.2.4 Yksityisten diagnoosien vaikutus rahoitukseen ja 12.2 Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarvemallin päivittäminen.

lähtökohtaisesti korjataan ja puutteet täydennetään.[3] THL on perustanut tämän muun ohella yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan d alakohdan täsmällisyysperiaatteeseen ja samalla nimenomaisesti todennut, ettei tarvekerroinlaskentaa varten käytetty niin sanottu jäädytyspäivä ole tietojen toimittamista koskeva määräaika. Hoitoilmoitusrekisterin tiedot voivat siten THL:n oman lausunnonkin mukaan muuttua ja täydentyä myös määräajan jälkeen. Korjaamisen velvollisuus ei kuitenkaan hyvinvointialueen käsityksen mukaan perustu ainoastaan yleisen tietosuoja-asetuksen täsmällisyysperiaatteeseen, vaan THL:n lakisääteinen tehtävä ylläpitää rekistereitä ja huolehtia tehtäväalueensa tietoperustasta, tilastolain 11 §:n tilastojen luotettavuutta koskeva vaatimus sekä tiedonhallintalain 15 §:n vaatimukset tietoaineistojen ajantasaisuuden ja virheettömyyden varmistamisesta muodostavat yhdessä perusteen sille, ettei todettua olennaista tietopuutetta voida jättää rekisteriin silläkään perusteella, että puute on havaittu jälkikäteen.

Yhteenveto korjauspyynnöstä

Keski-Suomen hyvinvointialue vaatii THL:ää selvittämään vuosien 2023–2026 valtionrahoituksen palvelutarvelaskennassa käytettyjen Keski-Suomea koskevien rekisteri-, tilasto- ja laskentatietojen oikeellisuuden sekä korjaamaan ja täydentämään tiedot hyvinvointialueen toimittamien ja sen lähdeaineistosta todennettavien tietojen mukaisiksi. THL:n tulee lisäksi selvittää, missä määrin hyvinvointialueen järjestämis- ja rahoitusvastuun ulkopuolisissa yksityisissä palveluissa kirjattuja diagnooseja on sisällytetty palvelutarvelaskennassa käytettyyn tietopohjaan sekä niistä johdettuihin laskentatietoihin. Korjauspyyntöä tukevat niin tiedonhallintalain 15 §:n ja tilastolain 11 §:n tietojen laatua ja käsittelyä koskevat velvoitteet kuin yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan d alakohdan ja 25 artiklan vaatimukset tietojen oikeellisuudesta ja luotettavuudesta sekä rekisterinpitäjän vastuusta niiden käsittelyssä. THL:n rekisteri- ja tilasto- ja laskentatietoja ei voida jättää virheelliseksi tai puutteelliseksi tilanteessa, jossa tietojen virheellisyys tai puutteellisuus on tullut rekisterinpitäjän tietoon ja sen korjaamiseksi on saatavissa luotettavaa lähdeaineistoa. Myös THL on omassa lausunnossaan todennut, että määräajan jälkeen havaitut virheelliset ja puutteelliset hoitoilmoitusrekisteritiedot lähtökohtaisesti korjataan ja täydennetään. THL:n tulee selvittää, miltä osin Keski-Suomen hyvinvointialueen toimittamat tiedot ovat tallentuneet THL:n rekistereihin ja sisältyneet palvelutarvelaskennassa käytettyyn tietopohjaan sekä miltä osin tietoja on jäänyt puuttumaan. Havaitut virheet ja puutteet

[3] Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen lausunto 21.9.2026, THL/3061/2026, s. 3–4.

tulee korjata ja täydentää hyvinvointialueen toimittamien ja sen lähdeaineistosta todennettavien tietojen mukaisiksi.

Jyväskylässä 24.11.2026

Keski-Suomen hyvinvointialue

Lasse Leppä
Vt. hyvinvointialuejohtaja

Liitteet Tomi Voutilainen – Ulla-Mari Kinnunen, Diagnoositietojen kirjaaminen ja kerääminen osana julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitusmallin tietopohjaa. Valtiovarainministeriön julkaisuja 2026:9.
Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen lausunto 21.9.2026, THL/3061/2026.